

LURGORRI'RI OMENALDIA ARAMAIONA'N (EUSKERAZAINTZAK ESKATUA)

LIBURU BATEN AURKEZPENAK:

Ba-dira lau-bat urte Euskerazaintza'k, Latxaga'ren proposamen bat onartuta, "1.936'ko GUDALDIAN SU-IZKILLATUTAKO IDAZLE GAZTEAK" gogoratze-ko zeozer egin bear gendula, ostantzean Euskalerrian ainbeste zor dautsegunak aiztuta geratzen diralako, esan ebala.

Auxe esan eban Latxaga'k bere egitamua aurkeztu ebanean: "Euskalerriak bere gogamenean beti jakin eta gomutaratu bear dau, seme-alaba eder eta bikain areik edestian zear beragaitik len zer egin eben, eta gaurko elduak eta gazteak areikandik zer ikasi bear dogun.

Orretarako jakin bear dogu nortzuk ziran eta ze lan egin eben, azkeneko odol tanta emon arte.

Egin-bearrak banandu ziran eta guztion lanak batuta, zorionez, Eusko Jauriritza be laguntzaille genduala, idazpuru ori daroan liburua osotu gendun.

Lana amaitu-ostean, urrengo batzarrean, Latxaga'k liburuaren zabalkundea egin bear zala esan eban eta orretarako iru aurkezpen egin bear genduzala, Donostia'n bat, Bilbao'n beste bat eta Gazteiz'en irugarrena.

Eta Naparroa'n?– Itandu eban Euskerazain batek. Eta Latxaga'k ez zala bear esan eban, an ale biko liburu eder bat daukelako: "NABARRA 1. 936 – DE LA ESPERANZA AL TERROR" Altafaylla kultur-taldeak eta Jimeno Jurio'ren aolku-laritzagaz argitaratua. Laugarren argitaldian egoala esan eban.

Euskerazaintza'k onartu eban egibide ori.

Ez dogu aiztu bear elburua zein dan: Idazle gazte su-izkillatu orreik agertu, gaurko eldu eta gazteentzat eredu lez, fede-girotik sortutako abertzaletasunean.

LENENGO AURKEZPENA DONOSTIA'N:

Donostia'ko Mitxelena aretoan egin gendun lenengo aurkezpena, Latxaga arduradun zala.

Aretoa bete-beterik egoan eta, poz aundiaz diñot, sekula ez dodala ikusi ainbeste gizon eta emakume, zar eta gazte, Euskal politikan guztiz ezbarðiñak izanda, batera jokutzen.

Latxaga'k liburuaren adierazpena egiñez emon eutsan asierea, maikideen aurkezpena egin-aurretik, berba oneik esanez: "BA-DITUGU GURETARRAK BEREN BIZIA ERRIAREN ALDE EMON ZUTENAK, ETA ZERBAIT BA'GARA, AREI ESKER GARA".

Geiago barik Garmendia'tar Mari Karmen'eri emon eutson berbea.

Onek Euskerazaintza'ren eta Emakumeen Abertzale Batza'ren lana gogoratu eban eta orrelan oroitzapen eder bat egiñaz entzuleen biotzak berotu ebazan.

Urrengo Olazar'tar Martin, Euskerazaintza'ren lendakariari emon eutson berbea.

Onek Lauaxeta, Lizardi eta Orixe mailla bardiñean kokatuta, eta guda-aurreko olerkarien artean aundienetarikoa zala gogoratu eban. Eta amaitzeko itaun bat egin eban: Ain gazte zirala su-izkillatu ebezan olerkari oneik, zer egingo ete eben gaur-arte bizirik iraun ba'eben?

Zelako triskantza egin eben, beste diktadore askoren antzera: “POR EL DESTINO EN LO UNIVERSAL”, gauza ziur au aitzuta jokatu ebelako: “Euskal zugatzaren enborra erpeen azpitik asita atera ezean, landara eta lora barriak urtengo dirala, fruitu ederrak emoteko”.

Aretoan egozan entzuleen artean siltasuna, abegi ona eta biotzaren berotasuna geroago eta geiago agertzen ziran.

Urrengo Latxaga’k, Euskerazaintza’reu eta Euskerazaleak Alkartearen kide ta idazkari dan Atutxa’tar Paulo’ri emon eutson berbea Lurgorri’ri buruz berba egiteko.

Atutxa’k zati oneik azaldu ebazan bere itzalditxuan:

1º. – Lurgorri’reu gurasoak: Aita, Azkarraga eta Urmeneta’tar Jose Mari, Araba’ko Agurain’en jaioa zan eta Erreteriko Mozo ta Ozio’tar Juana zan bere ama, biak benetako abertzaleak.

Guda etorri zanean, euren etxea guda-eritegi biurtuta ikusi eben eta seme bi eriotzara epaituta eta alaba biak guda-eritegian gaiso-zain.

Aita bera be Eusko Jaurilaritza’reu zerbitzura eta ama etxeko guztiak zaintzen maitasunez. Guztiak Euskadi’reu zerbitzura.

Poz aundia artu neban niri gai au ezarri eustenean eta benetako biotz-ikara artu neban, gazte oneik, Lurgorri’gandik asita, Euskalerrigaitik euken ainbes-teko maitasuna, sendian asita ikusi nebalako.

Gaur zori txarrez, abertzaletasun ori apurtzen dabiltzala ikusten dogu eta gure gazteak be naste orretara sartu nai dabez, eurak garaille urteteko eta euren sasi-jainkoak iraun dagien.

Amaitzeko, Lurgorri’reu azkeneko eskutitza eta berbak gogoratu ebazan: Espaina’tarak su-izkillatu ebenean, Lurgorri’k 21 urte eukazan eta guztiok arri-tuta geratzen gara mutil onek euki eban kemen aundiaz. Orduko abertzaletasunaren antzekoa euki bear dogu gaurko gizon-emakumeak, zarrak naiz gazteak izan, eta urrezko denbora aiek eskuratu bear doguz.

Urrengo Latxaga’k berak Josu Peña (AITZA)’reu oroimenezko azalpen ederra emon eban.

Amaitu baiño lenago, Garmendia’tar Txomin’ek bertso bi abestu ebazan eta Mari Karmen Garmendia’ri lore-txorta bat eskiñi eutsoen eta guztiok zutunik, AGUR JAUNAK abestuta amaitu gendun gure liburuaren lenengo aurkezpena.

Ostean, geienak, inguruan dagoan edaritegi batera joan giñan izki-mizki batzuk artzera eta gero bazkaltzeko uste ebenak geratu giñan.

An ikusi neban zelako ardurea dagon Euskalerrinari eta aberriari buruz. Eta beste au be ikusi neban: Ezkerrekoa naiz Eskumakoa izatea bardin dala, itaunai erantzun bardiña emoten jakelako. Orrelan kanpotik datorkuzan arazoak konpontzeko etxetik asten gara.

Bilbao’n be, Euskerazaleak Alkartearen etxean egin gendun liburuaren aurkezpena eta etorri ziranak pozik aurkitu ba’ziran be, ez eban euki Donosti’koaren besteko oartzunik.

Araba’ko aurkezpena geratzen jakun egiteko eta ba-geunkazan zalantza batzuk. Zori onez, Gazteiz’ko seminarioan gure Bizente Latiegi’k ikusi eban Emilio Perez Asensio Aramaina’ko parrokoa eta bien artean Lurgorri eta onen izenez Araba’n liburu aurkeztea aztertu eben.

Emilio jaunak eta Bizente’k Martin’eri deitu eutsoen proposamen au eskintzeko eta onek eskutitz bana egin eutsen Paul’eri, Bizente’ri ta Emilio’ri gai au

aztertzeko Seminarioan izango zan batzar batera 2. 002'ko Abendua'ren 12n; egunean egin gendun batzar au eta gai oneik aztertu genduzan: Emilio'k esan eban Aramaiona'ko Alkateagaz berba egin ebalu eta gertu dagoala. Bizente'k esan eban beronek Joseba Azkarraga ezagutzen ebalu eta prest egoala Joseba egunorretan Aramaiona'n egoteko. Eguna be izendatu gendun: Otsailla'ren 22^a eta egun orretarako ondo litzakela txistularia, dantzariak, bertsolaria, korutxu bat eta Sabin Salaberri ekarte.

Batzar aren ondoren lez batzarkide bakoitxari ekintzak ezarri jakozan: Bizente'k egingo eban berba Joseba'gaz eta Gotzon'egaz; Martin arduratu zan zabalkundea egiteko, DEIA'n eta Bizkai-Irratian, eta Emilio'k egingo eban lan au Aramaio-aldean "Txirritola" gaz eta "Gorilibere" gaz. EITB'ra deitzea be aitatu zan, baiña aste-azkenean ez zan errez izango oneik etortea. Bizente gertu agertu zan batzokietan zabalkundea egiteko, baiña ez genduan nai jente geiegi batzea be eta ezetzean geratu giñan. Tokia ba-dagoala esan eban Emilio'k, kultur-etxean eun-bat lagunentzat eta geiago bear izan ezkeru, Eleizan naiz pelotalekuan. Egitaraua onela geratzen zan: 1. - Aurretiaz pantallak, argazkia eta maia gertatu. 2n. - Sarrera, Udaletxetik, txistulariak lagun. 3n. - Alkar agurtzeko Agur Jaunak. 4n. - Dantzarien ekiñaldia. 5n. - Akademi-ekiñaldia: Garmendia'tar Mari Karmen'ek, Euskal-Emakume-Bazkuna; Martin'ek, Lauxeta; Latxaga'k, Aitza; Atutxa'k, Lurgorri. 6n. - Korua. 7n. - Bertsolaria. 8n. - Urteera txistulariakaz.

Egitarau ori irarkolaz argitaratuko zan eta Emilio'k egingo eban berba Lankide Aurrezki-kutxagaz ori egiteko. Gero liburuak banatuko ziran.

Geu lauron urrengo batzarra Otsailla'ren 3n egunean izango zan eta udalkide bat, geroago Emilio'k esan eban. Eta bertako bat izlari sartzea eskatzen dabe, Belez Mendizabal. Eta, gaiñera, Lurgorri'ri omenaldia izatea naiago leukee.

Otsailla'ren 3'ko batzarrean gauza oneik agertu ziran: Bizente'k berba egin gura izan dau Miren Azkarate Kulturako Sailburuagaz, baiña ezin lortu izan dau. Emilio'k bere ekintzak bete dauzala esan eban eta ez dagoala arazorik, bertsolaria, dantzaria eta txistularia gertu dagozela 22'rako eta Joseba Azkarraga be gertu dagoala etorteko. Baiña Emilio'k argazki on bat nai eban eta izeko bategana urreratu zan Karlos Abaitua'ren bidez eta an esan eutsen gai onetan asko dakiala Belez Mendizabal'ek, argazkia ba-dagoala eta Belez Mendizabal'ek liburu bat daukala Lurgorri'ri buruz.

Alkateak beste aginbide batzuk aurkeztu ebazan, esaterako plaza edo kale bat ezkintzea Lurgorri'ri. Dana ondo eratzeko eguna aldatzea eskatu eban Aramaiona'tarrak eta autezkundea baiño lenago egiteko, Jorrailla'ren 11n. eta 12n. eguna eskintzen ebazan. Arana Fundazio'ak Lurgorri'ren idazkiakaz erakusketak bat eratuko eban. Egun bat baiño bi artzea oba litzakela esan eban Emilio'k, barikua eta zapatua. Bera geratu zan Alkateagaz eta Kulturako zin-egotziagaz gaia bideratzeko. Beste berbaldiak irurak 40 minutuan egin eta Belez Mendizabal'eri ordu-erdi iztea erabagi zan.

Irugarren batzarra egingo gendun geure artean egunak eldu baiño lenago Aramaiona'n. Atutxa ta Martin arduratu ziran Bizente ara eroateko eta zein egunetan batzarra egin jakiteko Emilio'gaz berba egingo gendun.

Egunak urreratuz, Martin'ek Iñaki Nafarrate Kortabarria, Aramaiona'ko Alkatearen eskutitza artu eban, Udal-Batzaren izenean idatzita eta Emilio parrokoak emon eutsala gure liburuaren aurkezpena egiteko proposamenaren barria eta gogorapen ori aztertu dabela eta Lurgorri'ren bizitzan sakontzen asi, diño, eta orrenbeste zor dauzagula Lurgorri'ri. Egitaraua bialtzen dau eskutitzagaz batera eta ospakizun orretarako deia Euskerazaintza'ri. Eskutitz maitekorra eta pozgarria.

Baiña batera datorren egitarauan gauzak oso aldatuta agertzen dira: 11n. egunean itzaldia. 12n. egunean: Ekintzaren aurkezpena, mai-ingurua, CD baten aurkezpena, Bideo baten ikuskapena, Belez Mendizabal'en liburuaren aurkezpena, Pasealeku bat Lurgorri'ri, erakusketa eta mokadutxo bat.

Gutzat ez egoan maian lekurik, gure itzaldientzat ez egoan lekurik, Euskera-zaintza ez zan iñon be aipatzen. Zer jazo ete zan or? Nori zor ete dautsagu oso osoan alboratu izate au?

11n. egunean Aramaiona'ra arratsaldeko zazpiretan agertu giñan Olazar'tar Martin, Solozabal'tar Paulin, Latxaga, Atutxa eta Peña'tar Lorentzo, "Aitza'ren anaia. Eta ez gintzazan esku-utsik joan; Emilio'ri emon geuntzazan "36'ko Gudan Su-Izkillatutako Idazle Gazteak" liburuaren 50 ale eta beste berrogeta amar ale ZER aldizkariarenak eta Euskerazaintza aldizkariarenak, eta oneik, egun bietan banatu ziran. Bigarren egunean baita Belez Mendizabal'en liburua.

Lenengo egunean aretora sartu giñanean, mai-buru Alkatea izan zan eta maiko bakarra Belez Mendizabal izlaria. Alkateak egin eban ekintzaren eta izlariaren aurkezpena.

Belez Mendizabal'ek ondo margoztu eban Lurgorri'ren irudia, baiña areto'ko giroan oztasuna nabari zan.

12n. egunean bardin urreratu giñan bezperan an izandako Euskerazaintza'ko guztiak eta Peña'tar Lorentzo be etorri zan, Lizarra'tik Atxa'tar Jesus be bai, bere emazte ta seme-alabakaz.

Aretoa batu giñanean ordenagaillu bategaz zine-oial baten Azkarraga'tarren baserriaren eta senide irudi politik emon euskuezan.

Amaitu zanean, guztiak batera, eres-talde bat lagun genduala Eleizea baiño berago dagon pasealeku batera joan giñan eta an ezarri zan oroitarri bat Lurgorri'ren izenean pasealekuaren asierea ta eskintza egiten zala. Gero andik urrean dagoan Sastiña baseleizara joan giñan erakusketa ikustera.

Eres-taldea lagun genduala aretoa dagoan etxe beratan dagoan zar-saridunen tokira eldu giñan eta emen mai baten gaiñean Aramaiona'ko antolatzaillak janariak emon euskuezan. Alkate jauna oso maitekiro eskintzaillak genduala.

Antolamentuaren gertakuntza ona izan zan errian oiartzuna euki egian, baiña garrantzi aundiko ezak be agertu ziran, batez be Jel/Pnv'k eta EA'k ondo egiten daben gauza bat ez zan egin, alderdikide eta erritarren artean egin bear zan aozko lana. Lurgorri'k merezi eban ori ta geiago be.

Aretoa bera be ez zan bete-beterik egon eta gazte gitxi ikusten zan, berotasuna ta oiartzuna urriak ziran. Guk, alkate jauna ta Joseba Azkarraga an izatea eta Belez Mendizabal'en berbaldia dan bestean aintzat artuta, Mari Karmen Garmendia'ren, Atutxa'ren, Olazar'en eta Latxaga'ren itzaldien utsunea somau gendun, Lurgorri'ren giroa biziago agertzeko, Emakumeen lanak, Aitza eta Lauaxeta gogoratuta. Ondo etorriko ziran, baita erakunde osoa alaitzeko, bertsolaria, dantzariak eta txistu-taldea jai-giro beroa sortzeko.

Gaiñera ekintza au Euskalerrian lau aizeetara zabaltzea be bearrezkoa zan, Euskal Telebista, irratiai eta izparlariak dei eginda.

Azken baten, ba-dirudi norberekieraren bitartez giroa ez zala berotu bear zan neurrian. Euskaldunen artean izurri bat dogu, urrin dagozenak urrin iztea, alderdiak ugaritu eta Euskaldun geienak bakartadean itzi.

Donosti'ko ekiñaldian Latxaga'k esan ebazan berbakaz amaituko dot:

"BA-DITUGU GURETARRAK, EUREN BIZIA ERRIAREN ALDE EMAN ZUTENAK ETA ZERBAIT BA'GARA AIEI ESKER GARA "

Atutxa'tar Paul
Zornotza'n, 2. 003'an jorrailla'ren 23'an

2003 ADL - 1

SARRETA	IRTEERA
Zk. /	Zk. 132

Aramaion, 2003ko apirilaren 28an

Agur terdi, adiskide preziatu hori.

Jakizu, lehenik eta behin, lerrook Aramaio Udalaren esker emate xumea besterik ez direla eta xede horretan zuzentzen natzaizula.

Izan ere, urte hasieran Emilio Perez Aramaio erretorea dena, Euskarazaintzak argitaratutako liburuaren aurkezpena proposatzera etorri zitzaigunean, nekez irudika genezakeen iradokizun hark eragin duen ekimena.

Idea hura aztertu eta borobildu nahi izatetik *Lurgorriren* bizitzan sakontzen hasi ginen eta interesgarria iritzi genion haren obraz gain berak bizi izandakoa, Gerrate Zibileko giroa, alegia, herrian ezagutarazteari.

Uste dugu Euskal Herriaren historiari eta gure oroimenari horrenbeste zor diogula.

Honekin batera doakizun egitarauan ikus dezakezu apirileko bigarren astebururako prestatu duguna. Eta berriro diotsut zuk ordezkatzan duzun Elkarteak jarri gintuela arrastoa eta meritu hori aitortu beharrean gagozkiola.

Beraz, ohorea da, Aramaio Udaleko alkate bezala eta honen izenean, Euskarazaintzari apirilaren 11 eta 12an ospatuko ditugun eginkizunetara gonbitea luzatzea.

Orduan, elkar ikusiko dugulako eta gure eskerrik zintzoena berretsiz

Iz.: Iñaki Nafarrate Kortabarria
Aramaio alkate udal-burua

JOSE MARI AZKARRAGA “LURGORRI”-ren OMENEZKO EKITALDIAK

ARAMAIO

EGITARAUA

2003ko apirilaren 11an

Arratsaldeko 7etan, Kultura Etxean

Hitzaldia: *Jose Mari Azkarraga “Lurgorri”*: *biografia eta idazlanak*

2003ko apirilaren 12an

Goizeko 11etan, Kultura Etxean

- Aramaioko Udalaren erabakiaren aurkezpena.
- Mahai ingurua
- CD baten aurkezpena
- Bideo baten ikuskapena
- “*Jose Mari Azkarraga Mozo “Lurgorri”*. *Bere bizitza eta idazlanak*” liburuaren aurkezpena

Eguerdiko 12'30etan

Aramaioko Pasealeku bati “Lurgorri” izena emango zaio.

Arratsaldeko 13etan

“Lurgorri”-ri buruzko erakusketa inauguratuko da, Aramaioko Sastifan.

Ondoren

Mokadutxo bat Jubilatuen Egoitzan

OLAZAR ETA URIBE'ar MARTIN

(ABADEA)

XXIII Jon Zna'ren Emparantza, 2, 1.º

☎ 94 674 01 23

48100 MUNGIA (BIZKAIA)

Mungia'tik, 2002-12-09'an

Bixente Latiegi
Paul Atutxa
Emilio Perez Asensio'ri.

Adiskideok:

"36'ko gudan su-izkillatutako Idazle gasteak" liburua Araba'n aurkezteko, LUR GORRI'ren erria da/Aramaio aukeratu dogu.

Aurkezpen au geñatzeko batzorde bat sortzen dogu eta oneik bazkideak:

Emilio, Parroko Jauna
Paul Atutxa
Bixente Latiegi
Martin Olazar

Lenengo batzarrera dei egiten dautzuet:

NON?. Gasteiz'ko Seminarioan

Eguna ta Ordua: 2002-12-16, astelena, 12'etan.

EGITARAUA:-Noiz egin ekintza? ~~Østirala?~~ Goizean?

Arratsaldean? ~~Mezirik?~~ ~~Bazkaria?~~ LARUNBATA = 22 F

-Joseba Azkarraga'ri deia nok? ~~berenbortk~~

-Zabalkundea: Irratian, EITB'n, izparrin-gietan, Nok egin?

-Aramaio'n: Udalari Nok? Dantzariak eta txistua, bartsolaria.

-Egitaraua gertatu eta argitaratu nok?

-Akademi ~ ekifaldia: Mai-buruan Joseba ta Alkatea, Izlariak, bakoitxak amar minutu, Mari Karmen Garmendia, Paul Atutxa, Martin Olazar eta Latxaga.

-Lur-Gorri'ren idaz-lan guztiak noz argitaratu?

-60 liburu banatu.

Olazar eta Martin
2002-12-09'an